

15 rokov Programu obnovy dediny na Slovensku

Vít'azi súťaže Dedina roka 2013

Dňa 18. septembra 2013 sa v Banskej Bystrici uskutočnila konferencia 15 rokov Programu obnovy dediny na Slovensku za účasti štátneho tajomníka Ministerstva životného prostredia SR Vojtecha Ferencza a takmer 180 účastníkov z celého Slovenska: starostov, zástupcov štátnej správy, samosprávnych krajov, partnerských organizácií, odborníkov a ďalších vzácných hostí z domova aj zo zahraničia.

Konferencia priniesla bilanciu pätnástich rokov realizácie Programu obnovy dediny, ktorý je obľúbeným nástrojom rozvoja vidieckych oblastí, veď za 15 rokov sa do neho zapojilo takmer 85 % vidieckych obcí na Slovensku. Na konferencii dostali slovo úspešní starostovia, odborníci ako aj hostia zo zahraničia. Jeden blok konferencie bol venovaný súťaži Dedina roka, ktorá sa na Slovensku organizuje od roku 2001. Na záver konferencie boli vyhlásené výsledky súťaže Dedina roka 2013.

Prezentácia krás, jedinečnosti a úspechov vidieka, zvyšovanie povedomia občianskej spoločnosti o hodnote krajiny, originality a národnej hrdosti, ale aj zvyšovanie konkurencieschopnosti a prestíže slovenských obcí. To je cieľom súťaže Dedina roka, ktorej víťazom na rok 2013 je obec Malé Dvorníky (okres Dunajská Streda). Táto obec bude v roku 2014 reprezentovať Slovenskú republiku v európskej súťaži o Európsku cenu obnovy dediny, ktorú od roku 1990 vyhlasuje Európske pracovné spoločenstvo pre rozvoj vidieka a obnovu dediny so sídlom vo Viedni (ARGE). Druhé miesto obsadila obec Špania Dolina (okres Banská Bystrica) a tretie miesto obec Pruské (okres Ilava).

Slávnostné odovzdanie cien oceneným obciam sa uskutoční vo víťaznej obci Malé Dvorníky v novembri 2013. Ocenené obce získavajú, okrem vecných cien od vyhlasovateľov a partnerov súťaže, finančné prostriedky od generálneho partnera súťaže na realizáciu vybraných projektov obnovy dediny alebo obohatenia života na dedine a zároveň získavajú možnosť realizácie projektu obnovy dediny vo väzbe na finančný mechanizmus Programu obnovy dediny v roku 2014 v zmysle pravidiel pre príslušný ročník programu. Víťaz okrem toho získava od generálneho partnera súťaže finančný príspevok na organizačné zabezpečenie vyhlásenia výsledkov súťaže a finančný príspevok na reprezentáciu v európskej súťaži.

Vyhlasovateľmi súťaže sú Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia, Spolok pre obnovu dediny a Združenie miest a obcí Slovenska. Generálnym partnerom súťaže je COOP Jednota Slovensko, spotrebné družstvo.

Hodnotiacia komisia, ktorej záverečné rokovanie sa uskutočnilo v dňoch 10. – 11. septembra 2013 v Selciach-Čachove, hodnotila 27 prihlásených obcí v duchu motta európskej súťaže na rok 2014: „Lepšie žiť“. Komisiu tvorili zástupcovia vyhlasovateľov súťaže, generálneho partnera a partnerských organizácií (Slovenská agentúra pre cestovný ruch, Agentúra pre rozvoj vidieka, Vidiecky parlament na Slovensku, Národné osvetové centrum, Spoločnosť pre záhradnú a krajinnú tvorbu).

Komisia skonštatovala viditeľný nárast zvyšujúcej sa kvality súťažiacich obcí vo všetkých oblastiach hodnotenia. V porovnaní s predošlými ročníkmi súťaže je očividný kladný posun v oblasti starostlivosti obcí o svoj vzhľad. Väčšina obcí má vyrovnané hospodárenie, mnohé z nich majú vlastné podniky, čím pozitívne vplyvajú na miestnu zamestnanosť. Ekonomiku posilňuje aj efektívnejšie zhodnocovanie miestneho prírodného, kultúrneho, ľudského a materiálneho potenciálu pri zohľadnení požiadaviek na ochranu životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja. Obce zveľaďujú svoj majetok a zvyšujú kvalitu života obyvateľov obce aj aktívnym využívaním finančných zdrojov EÚ. Dokážu úspešne spolupracovať v partnerstvách na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni. Pozoruhodný je narastajúci lokálpatriotizmus, ktorý sa prejavuje v originálnych a tvorivých prístupoch obyvateľov pri riešení obecných problémov a pri prezentácii svojej obce navonok. Komisia opätovne vyzýva obce, aby vyvíjali tlak na tvorbu a dôsledné dodržiavanie legislatívnych nástrojov na zlepšenie uplatňovania adekvátneho stavebného poriadku či regulatívov vo výstavbe, rešpektujúc identitu svojho vidieckeho prostredia. Komisia odporúča všetkým obciam hlbšiu a intenzívnejšiu spoluprácu s odborníkmi a vyzýva odborníkov k spracovávaniu kvalitných a efektívnych projektových dokumentácií, rešpektujúcich zachovanie a obnovu charakteristického vzhľadu vidieckeho sídla a krajiny.

Stručná charakteristika víťaznej obce *Malé Dvorníky*

Kraj:	Trnavský
Okres:	Dunajská Streda
Rozloha katastra:	688 ha
Počet obyvateľov:	1 077
Starosta obce:	Ing. Zoltán Marczell

Obec Malé Dvorníky sa nachádza v južnej časti Trnavského kraja v tesnom susedstve okresného mesta Dunajská Streda na Žitnom ostrove. Obec, podľa spisov uložených v budapeštianskom archíve, bola známa ako usadlosť dvoranov, slúžiacich na Bratislavskom hrade už v roku 1252. Od roku 1356 sa obec v písomnostiach objavuje ako šľachtická osada už pod svojím dnešným názvom ODUOR (DVOR).

Obec je typickou poľnohospodárskou žitnoostrovnou dedinou – orná pôda tvorí takmer 89 % rozlohy obce a dominuje na nej výroba ekologických potravín. Pôdu obhospodaruje hlavne Školské hospodárstvo - Búšlak, spol. s r. o., poľnohospodárske subjekty Istra a Áldor a súkromne hospodáriaci roľníci. Obec prostredníctvom napĺňania strategických cieľov uplatňuje svoje vízie vo všetkých oblastiach života obyvateľov. V hospodárskej oblasti, okrem poľnohospodárstva, zabezpečuje priemyselnú výrobu vo svojej hospodárskej zóne – malom priemyselnom parku na ploche približne 8 ha. Pri rozvoji obce sa popri obnove staršej časti obce premyslene usmerňuje nová výstavba, pričom sa veľký doraz kladie na celkový vzhlad obce. Vďaka systematickej starostlivosti aj o verejnú a súkromnú zeleň už na prvý pohľad pôsobí obec malebne a upravené. Na podporu mladých rodín obec vybudovala 39 nájomných bytov.

Silnou stránkou obce sú partnerstvá, v rámci ktorých obec spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a spolkami a tiež realizuje projekty regionálnej a hlavne cezhraničnej spolupráce. Vďaka týmto úspechom obec v roku 2009 získala ocenenie Dedina ako partner. Bohatá je aj jej spolková činnosť a podpora obce, venovaná všetkým vekovým skupinám obyvateľstva.

Obec leží v tesnej blízkosti 3 kúpeľných stredísk – Dunajskej Stredy, Veľkého Medera a Topoľníkov. Spolu s obcami združenými v mikroregiónne Klátovské rameno sa rozhodla ísť cestou rozvoja cykloturistiky, vodnej turistiky a agroturistiky, vhodne prepojenej s gastroturizmom. Obec vybudovala cyklotrasy dĺžky 2 km, ďalšie úseky dĺžky 18 km sa pripravujú. Po celej obci a mikroregiónne Klátovské rameno je rozmiestnené jednotné turistické a informačné značenie, v katastri obce sú vybudované dve drevené odpočívadlá pre potreby turistov. Obec prevádzkuje Turistickú informačnú kanceláriu (TIK) a požičovňu bicyklov. Na ochranu životného prostredia obce a regiónu sa mikroregión rozhodol cykloturistiku vhodne prepojiť s ekoturistikou. V obci je zriadené Mikroregionálne informačné a školiace centrum.

V rámci starostlivosti o životné prostredie sa obec venuje, okrem pravidelnej údržby verejnej zelene, separovanému zberu odpadu a pred dokončením je vybudovanie kompletnej kanalizácie obce. Solárnym systémom na prípravu teplej vody a na podporu vykurovania sú vybavené všetky obecné budovy – materská škola, základná škola, obecný dom, objekt športového štadiónu a miestny kostol. Pripravuje sa realizácia projektu, zameraného na inštaláciu fotovoltaických panelov na obecné budovy a nájomné byty.

Obec sa prezentuje na www stránkach: www.maledvorniky.sk, www.klatovskerameno.sk
www.masvodnyraj.sk, www.sunislife.sk

Príloha tlačovej správy: výsledky súťaže Dedina roka 2013

Výsledky súťaže Dedina roka 2013

1. miesto: **Malé Dvorníky** (okres Dunajská Streda)
2. miesto: **Špania Dolina** (okres Banská Bystrica)
3. miesto: **Pruské** (okres Ilava)

Mimoriadna cena

Kechnec (okres Košice - okolie)

ocenenie „Za výnimočný, inovatívny, vizionársky a zároveň trvalo udržateľný rozvoj obce“

Dedina ako hospodár

Jablonka (okres Myjava)

ocenenie „Za mimoriadne zodpovedné hospodárenie s majetkom obce a jeho efektívne zveľad'ovanie v prospech obyvateľov a návštevníkov obce“

Dedina ako maľovaná

Bad'an (okres Banská Štiavnica)

ocenenie „Za udržiavanie vidieckeho charakteru a malebného harmonického vzhľadu dediny“

Dedina ako klenotnica

Sebechleby (okres Krupina)

ocenenie „Za významný prínos k šíreniu miestnych kultúrno-historických tradícií a aktívnemu prezentovaniu živej kultúry v obci“

Dedina ako pospolitosť

Pavlovce nad Uhom (okres Michalovce)

ocenenie „Za dlhodobý a systematický rozvoj rôznoroddej komunity s rešpektovaním miestneho naturelu“

Dedina ako partner

Šarovce (okres Levice)

ocenenie „Za aktívnu tvorbu a udržiavanie partnerstiev na miestnej a regionálnej úrovni v prostredí viacerých národností a vierovyznaní“

Dedina ako hosťiteľ

Blatnica (okres Martin)

ocenenie „Za všestrannú ponuku možností a atraktivít cestovného ruchu s prihliadnutím na súčasné potreby návštevníkov s využitím miestneho potenciálu“

Dedina ako záhrada

Bošáca (okres Nové Mesto nad Váhom)

ocenenie „Za inšpirujúce a starostlivé využívanie prírodných zdrojov a zachovávanie charakteristického vzhľadu krajiny“

Internetové hlasovanie vyhrala obec **Dubník** (okres Nové Zámky).